

LESSING

YAHUDİLER

Çeviren:
Yüksel Pazarkaya

Cumhuriyet

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 88
YAHUDİLER

Bu kitap Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi için özel olarak çevrilmiştir.

Yayına hazırlayan : Egemen Berköz

Dizgi : Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.

Baskı : Çağdaş Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.

Şubat 2000

LESSING

YAHUDİLER

(Bir Perdelik Güldürü)

Almancadan çeviren:

Yüksel Pazarkaya

75. yıl coşkusuyla...

Hümanizma ruhunu anlama ve duymada ilk aşama, insan varlığının en somut anlatımı olan sanat yapıtlarının benimsenmesidir. Sanat dalları içinde edebiyat, bu anlatımın düşünce öğeleri en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir ulusun, diğer ulusların edebiyatlarını kendi dilinde, daha doğrusu kendi düşüncesinde yinelemesi; zekâ ve anlama gücünü o yapıtlar oranında artırması, canlandırması ve yeniden yaratması demektir. İşte çeviri etkinliğini, biz, bu bakımdan önemli ve uygarlık davamız için etkili saymaktayız. Zekâsının her yüzünü bu türlü yapıtların her türlüüne döndürebilmiş uluslarda düşüncenin en silinmez aracı olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyatın, bütün kitlenin ruhuna kadar işleyen ve sinen bir etkisi vardır. Bu etkinin birey ve toplum üzerinde aynı olması, zamanda ve mekânda bütün sınırları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi ulusun kitaplığı bu yönde zenginse o ulus, uygarlık dünyasında daha yüksek bir düşünce düzeyinde demektir. Bu bakımdan çeviri etkinliğini sistemli ve dikkatli bir biçimde yönetmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemeyen Türk aydınlarına şükran duyuyorum. Onların çabalarıyla beş yıl içinde, hiç değilse, devlet eliyle yüz ciltlik, özel girişimlerin

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

çabası ve yine devletin yardımıyla, onun dört beş katı büyük olmak üzere zengin bir çeviri kitaplığımız olacaktır. Özellikle Türk dilinin bu emeklerden elde edeceği büyük yararı düşünüp de şimdiden çeviri etkinliğine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okurunun elinde değildir. 23 Haziran 1941.

Milli Eğitim Bakanı
Hasan Âli Yücel

SUNUŞ

Cumhuriyet'le başlayan Türk Aydınlanma Devrimi'nde, dünya klasiklerinin Hasan Âli Yücel öncülüğünde dilimize çevrilmesinin, kuşkusuz önemli payı vardır. Cumhuriyet gazetesi olarak, Cumhuriyetimizin 75. yılında, bu etkinliği yineleyerek, Türk okuruna bir "Aydınlanma Kitaplığı" kazandırmak istedik. Bu çerçevede, 1940'lı yıllardan başlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan dünya klasiklerini okurlarımıza sunmaya başladık. Büyük ilgi gören bu etkinliği Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanmamış -ancak Aydınlanma Devrimi yarıda kalmasaydı yayınlanacağına kesinlikle inandığımız- dünya klasiklerini de katarak sürdürüyoruz.

Cumhuriyet

ÖNSÖZ

Lessing'in tek perdelik oyunu Yahudiler bir gençlik yapıtı. 1749 yılında yazıldı. 1754 yılında ilk kez, Berlin'de çıkan yapıtlarının 4. cildinde yayınlandı. Ancak 13 Eylül 1775 günü Frankfurt'ta dünyada ilk kez sahneye çıktı. Bu oyunda Lessing, Baron gibi varlıklı ve eğitilmiş bir kişinin bile, düşüncesinin önyargıda donmuşluğunu konu eder. Oyun süreci içinde bu donmuşluğu çözer. Dolayısıyla us ve mantıkla, özellikle iyi yetişmiş, eğitilmiş bir kişinin önyargılarından kurtulabileceğini gösterir. Erdem ve aydınlık, önyargının katılığını aşar. Oyun, insanlar arasındaki ilişkilerin, soy sop, köken, din ve inanç ayrımıyla insanca olamayacağını, bunun yerine insanca ilişkilerin karşılıklı sevgi ve saygıyla, us ve mantığı kullanarak yaşanabileceğini gösteriyor. Önyargıların, sevgisizlik ve saygısızlığın, ancak bu oyunda gösterildiği gibi, yalan, dolan ve soygunculuk gibi işlerde maske olabileceğini, aydınlanmacı bir yazar olarak Lessing, 250 yıl önce çarpıcı bir biçimde canlandırıyor. Baron'u kendi uşakları soymak istiyorlar. Ama kendilerini Yahudi'ye benzetmek için sakalla maskeliyorlar. Ama, tam bu sırada oradan geçen bir yolcu, kendi

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

yaşamını da tehlikeye atarak, Baron'u soyguncuların elinden kurtarıyor. Yoksa, soyguncular Baron'un yaşamına da kıyacaktı.

Maskelerini çıkartıp çiftliğe dönen soyguncu uşaklar, soyguncuların ancak Yahudi olabileceğini yayarken, bu söylentiye Baron'un bile önyargılarına kapılarak kolayca inanması, toplum içinde olağan. Ama oyun geliştikçe, son kerte insancıl, sevimli, gönlü yüce olan kurtarıcı yolcunun bir Yahudi olduğu ortaya çıkıyor.

Baron ve kızı, önce bu gerçek karşısında, neye uğradıklarını şaşırıyorlar. Ancak, bir Yahudi'nin de böylesine iyi ve mert bir kişi olabileceğini anlıyor ve kabul ediyorlar. Oyunu on sekizinci yüzyılda okuyan bazı eleştirmenler, Lessing'i, insani kusuru olmayan, mükemmel insan olan bir Yahudi tipi çizmekle eleştirdiler. Lessing, bunlara gereken yanıtı verdi o zaman. Bu yanıtında iki noktaya değindi: Birincisi, doğru, erdemli, soylu bir Yahudi'nin varlığı, olanaksız bir şey mi? İkinci soruysa, böyle bir Yahudi'nin bu oyunda varsayılması olasılık dışı mı?

Lessing, önce ikinci soruyu yanıtlıyor. Oyunumda doğrucu, namuslu, saygın bir Yahudi'yi işlemem olasılığa ters mi, sorusunu. Ve eleştirmenin ileri sürdüğü kavramlarla, bu soruyu yanıtlamak istediğini belirtiyor. Eleştirmen, hangi gerekçelerle böyle bir Yahudi'yi olasılık dışı görmüş? Yahudilerin baskı ve horlama altında inleyen bir halk olmaları yüzünden, salt ticaretle uğraşarak yaşamlarını kazanma zorunda kaldıklarını ileri sürmüş eleştirmen.

Lessing de, buna aynı gerekçeyle, oyundaki olasılık açısından şu karşılığı veriyor: Eleştirmenin savı, kendi karşıtını da içeriyor. Yani, ileri sürülen gerekçeler ortadan kalkınca, bu kişinin olasılık dışı olma durumu da kendiliğinden ortadan kalkmıyor mu? diye soruyor Lessing. Peki, ne zaman ortadan kalkar bu gerekçeler? sorusuna da Lessing'in yanıtı: Bu Yahudi, Hıristiyanların horlamalarını daha az duyacak koşullara sahipse, yani günlük yaşamını ticaretin sefilliklerine başvurmak zorunda kalmadan sürdürerek iyi yaşam koşullarına sahip olmuşsa. Ve aynen şöyle sürdürüyor savını Lessing:

"Ama bunun için zenginlikten başka ne gerek? Evet, bir de bu zenginliği doğru kullanmak gerekir. O zaman bakılsın, her ikisini de Yahudi karakterime vermiş miyim? O zengin biri; atalarının Tanrısının ona gereksiniminden daha fazlasını verdiğini, kendisi söylüyor; onu yolculuğa çıkarıyorum; evet, hatta onu, içinde olduğu sanılabilecek bilgisizlikten de çıkarıyorum; okuyor, yolculuğa bile kitapsız çıkmıyor. Söyleyin, benim Yahudimin kendi kendini yetiştirmek zorunda kalmış olması hâlâ geçerli mi? Ama zenginlik, daha iyi yaşam deneyimi ve aydınlık bir us, yalnızca bir Yahudi'de etkisiz kalır demek isteniyorsa, o zaman ben de bunun düpedüz bir önyargı olduğunu söylemeliyim, bunu da güldürümle yumuşatmaya çalıştım; salt gururdan ya da kinden akan ve Yahudileri yalnızca kaba insanlar olarak göstermekle kalmayıp, aslında gerçekten insanlığın altına iten bir önyargı. İşte din kardeşlerimin bu önyargısının aşılması olanaksızsa, o zaman oyunumun hiç de keyifle izlenemeyeceği gerçeğiyle övünemem. Ama ben her Yahudi'nin

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

namuslu, yüce gönüllü olduğuna mı, ya da böyle görülmesine mi inandırmaya çalışıyorum? Açıkça söylüyorum: Yolcum Hıristiyan olsaydı bile, onun özyapısı yine de çok ender olurdu, ve salt ender olan, olasılık dışı demekse, o zaman o da çok olasılık dışı olurdu. - -

Böylece yavaş yavaş birinci noktaya geldim. Benim varsaydığım Yahudi, kendiliğinden olasılık dışı mı? O zaman niçin öyle? Yeniden yukarıda belirtilen gerekçelere dayanılacak. Oysa, bunlar benim oyunumda olduğu gibi, gündelik sıradan yaşamda da ortadan kalkamaz mı? Ama buna inanmak için, Yahudileri, panayırlarda sürten iğrenç çapulcular olarak değil, onların dışında daha iyi tanımak gerekir. - - "

"Yahudiler" oyununun yayınlanması üzerine, burada örnekleme yapmaya çalıştığım yoğun tartışmalar, 1754 yılında Lessing ile Moses Mendelssohn'un (1729 - 1786) tanışmalarına yol açtı. Yoksul bir aileden gelerek kendi kendini yetiştiren ve Aydınlanmanın etkili ve popüler bir düşünürü olan Mendelssohn ile başlayan dostluğu, Lessing'in "Bilge Nathan" oyununu yazmasında etkili olmuştur. Bu dostluk, aynı zamanda Alman zihin ve kültür tarihinde, Alman Yahudilerinin öne çıkmaları sürecini de başlatmıştır. Bu süreç, yaklaşık iki yüz yıl sonra, doruğuna varmışken, Nazi Almanyası tarafından imha edilinceye dek sürmüştür.

Yüksel Pazarkaya
Ocak 2000

YAHUDİLER

K İ Ş İ L E R

MICHEL STICH
MARTIN KRUMM
BİR YOLCU
CHRISTOPH, hizmetçisi
BARON
GENÇ BİR KIZ, kızı
LISSETTE

BİRİNCİ SAHNE

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

Michel Stich, Martin Krumm.

MARTIN KRUMM. Aptal Michel Stich!

MICHEL STICH. Aptal Martin Krumm!

MARTIN KRUMM. Hadi itiraf edelim, ikimiz de aptaloğlu aptallık ettik. Bir kişiye daha öldürseydik, ne çıkardı sanki!

MICHEL STICH. Ama başka ne yapabiliirdik? İyice kılık değiştirmemiş miydik? Arabacı bizden yana değil miydi? Talihin bize oynadığı oyuna karşı bir şey Yapabilir miydik? Bin kez söyledim: Kır talih. Onsuz iyi bir dolandırıcı bile olamıyor insan.

MARTIN KRUMM. Yahu, iyice düşününce, boynumuzu ipten ancak birkaç gün için kurtardık kurtaramadık.

MICHEL STICH. Boşver, ip önemli değil! Her hırsız asılsaydı, her taraf darağacı dolardı. İki milde bir bile görülmüyor; bir yerde bir tane kurulmuşsa bile, boş duruyor. Sayın yargıçlar, sanırım, kibarlıklarından, onları çürümeye terketmişler. Başka ne işe yarıyorlar ki! Olsa olsa, bizlerden biri yanından geğerken göz kırpar, başka bir işe yaramaz.

MARTIN KRUMM. O! Ben onu bile yapmıyorum. Babam da, dedem de orada öldü, daha ne isterim? Ailemden dolayı utanmam gerekmez.

MICHEL STICH. Ama zavallılar senin yüzünden utanırlar. Seni gerđerekten ve hakkıyla oğulları saymaları için, daha bir halt becermedin.

MARTIN KRUMM. Ah! Ne sanıyorsun, bu yüzden beyimize armağan mı kalacak? O şaşkına dönen yabancının, yağlı lokmayı ağzından çekip almasının öcünü alacağım mutlaka. Saatini burada bıraksın da görsün. - Hey, bak, işe geliyor. Toz ol! Uсталıđımı gösterip, işi bitireceğim.

MICHEL STICH. Ama yarı yarıya ortak, yarı yarıya ortak!

İKİNCİ SAHNE

Martin Krumm, Yolcu.

MARTIN KRUMM. Saf gibi yapayım. - Hizmetinize amadeyim, beyim, - benim adım Martin Krumm, bu çiftliğin bol maaşlı kahyasıyım.

YOLCU. İnanıyorum, dostum, ama benim uşağımı görmediniz mi?

MARTIN KRUMM. Size hizmet edeni, yok; ama değerli şahsınız hakkında pek çok iyi şey işitme şerefine erdim. Ve şerefli şahsınızla tanışma şerefine erdiğim için de seviniyorum. Dün akşam yolda bizim beyimizi çok tehlikeli bir tehlikenin içinden çekip çıkardığınız söyleniyor. Beyimin bu talihine nasıl sevinmem gerekiyorsa, öylece şu sevincimi de -

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

YOLCU. Ne diyeceğinizi tahmin edeyim; beyinize yardımcı olduğum için, bana teşekkür etmek istiyorsunuz -

MARTIN KRUMM. Evet, çok doğru; tastamam!

YOLCU. Siz, namuslu bir adamsınız -

MARTIN KRUMM. Öyleyim! İnsan namusuyla her yere varır.

YOLCU. Ben de, sözünü bile etmeye değmez bir iyilik sayesinde bu kadar namuslu insanı kendime bağladığım için, keyifliyim. Gösterdiğiniz gönül borcu, aşırı bir taltif, yaptığım şeye değmez. İnsan sevgimin gereği. Boynumun borcuydu; böyle görülürse, ben de hoşnut olurum, başka bir şey değil. Sizler çok iyisiniz, sevgili insanlar, teşekkür ettiğiniz şeye bakın, ben de aynı duruma düşseydim, siz de bana aynı biçimde yardım etmekte duraksamazdınız. Size başkaca bir hizmetim olabilir mi, dostum?

MARTIN KRUMM. Oh, hizmet ne demek, beyim. Gerektiği zaman, bana hizmet edecek bir uşağım var. Ama - olayın nasıl olduğunu, pek bilmek isterim? Nerede oldu ki? Çok soyguncu var mıydı? İyi yürekli beyimizi yoksa öldürmek mi istediler, yoksa yalnızca parasını mı almak? Sanki biri öbüründen daha iyi bir şey.

YOLCU. Size olayı kısaca anlatayım. Buraya belki bir saat uzaklıkta, bir kuytu yolda eşkıyalar beyinize saldırmışlardı. Ben de o yoldan gidiyordum ki, beyinizin yardım çağıran korkulu sesini işitip, uşağımla atı hemen oraya sürdüm.

MARTIN KRUMM. Ay, ay!

YOLCU. İki maskeli herif - -

MARTIN KRUMM. Maskeli? ay! ay!

YOLCU. Evet, üzerine çullanmışlardı.

MARTIN KRUMM. Ay! ay!

YOLCU. Öldürecekler miydi, yoksa onu önce bağlayıp, sonra da bir güzel soyacaklar mıydı, bilmiyorum.

MARTIN KRUMM. Ay! ay! Ah tabii öldüreceklerdi onu: Allahsızlar!

YOLCU. Bu kadarını söylemek istemem, onlara haksızlık etmekten korkarım.

MARTIN KRUMM. Evet, evet, inanın ki, onu öldürmek istediler. Biliyorum, kesin biliyorum - -

YOLCU. Nereden bilebilirsiniz? Neyse. Soyguncular beni görür görmez, avlarını bıraktıkları gibi, can havliyle yakındaki çalılıklara koştular. Tabancayla birine ateş ettim. Ama hava artık kararıyordu ve epey uzağa kaçmıştı, sanmam vurabilmiş olayım.

MARTIN KRUMM. Yok, onu vuramadınız; - -

YOLCU. Biliyor musunuz?

MARTIN KRUMM. Karanlık olduğu için, öyle sanıyorum yalnızca: Ve karanlıkta iyi nişan alınamaz, derler.

YOLCU. Size anlatamam, beyinizin bana ne büyük bir gönülborcu gösterdiğini.

Yüz kez bana kurtarıcı dedim ve de çiftliğine götürmek için üsteledi. Bu nefis

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

adamın yanında daha uzun süre kalabilmeyi ne kadar isterdim; ama bugün yoluma devam etmek zorundayım. - İşte bu yüzden uşağımı arıyorum.

MARTIN KRUMM. Oh! O zaman sizi fazla alıkoymayayım. Özür dilerim, bir şey daha. - Evet! ne soracaktım? Soyguncular, - desenize - görünüşleri nasıldı? nasıl kaçtılar? Maskeliydiler; ama nasıl?

YOLCU. Beyiniz, bunların Yahudi olduklarında ısrar ediyor. Sakalları vardı, bu doğru; ama düpedüz bura köylüsünün yerli ağzıyla konuşuyorlardı. Sandığım gibi, örtülüydüler, ama alacakaranlık da çok işlerine yaradı. Yahudilerin yolları nasıl güvensiz yapacaklarına doğrusu aklım ermiyor, zira bu ülkede pek azına göz yumuluyor.

MARTIN KRUMM. Evet, evet, bence de, mutlaka Yahudiydiler. Bu Allahsız güruhu yeterince tanımıyor olabilirsiniz. Ne kadarlarsa, istisnasız hepsi de dolandırıcı, hırsız ve yol kesici. Bu yüzden zaten, Tanrı'nın ilencine uğramış bir halk. Ben kral olmayayım: Hiçbirini, bir tekini bile yaşatmam. Ah! Tanrı bütün namuslu Hıristiyanları bunların şerrinden korusun! Bizzat Tanrı nefret duymasa, niçin daha geçenlerde, Breslau'daki kazada, nerdeyse Hıristiyanlar kadar onlardan da kalsın? Bizim papaz efendimiz, son vaazında bunu bilgece hatırlattı. Sanki bu yüzden, Tanrımızdan öç almak için dinlemişler. Ah! Sevgili beyim, dünyada mutluluk ve bereket istiyorsanız, vebadan da çok Yahudilerden kaçının.

YOLCU. Allah vere de, bu, yalnızca ayaktakımının dili ola!

MARTIN KRUMM. Beyim, bir örnek: Bir kez ayine gitmişim - evet! ayin aklıma gelince, elimden gelse bu kargışlı Yahudilerin topunu birden zehirlemek isterim. Kalabalıkta kaşla göz arasında birinin mendilini, birinin tütün tabakasını, üçüncünün de saatını çarpıverdiler. İş hırsızlığa geldi mi, çok çabuklar, it gibi çabuk. Bizim hocanın harpa oturmasından daha atik. Örnek olarak, beyim: Geçende birinin üzerine abanıyorlar, aşağı yukarı şimdi benim size yaptığım gibi - -

YOLCU. Yalnız biraz daha nazik olun, dostum! - -

MARTIN KRUMM. Oh! Durun, bir göstereyim. Şimdi siz böyle durunca, - - bakın - - işte şöyle şimşek gibi elleri saat cebinde. (Eliyle saata değil, ceket cebine dalar ve tütün tabakasını alır.) Ama bunu öylesine el çabukluğuyla yaparlar ki, ellerini şuraya salladıklarına yemin etsen başın ağrımaz, ama onlar çoktan başka yere dalmışlardır. Tütün tabakası diyorlarsa, mutlaka saati kestirmişlerdir ve saat diyorlarsa, o zaman mutlaka saati çalmayı düşünüyorlardır. (Saata uzanmak ister, ama yakalanır.)

YOLCU. Ağır ol! Ağır ol! Elinizin burada ne işi var?

MARTIN KRUMM. Görüyorsunuz işte, beyim, ne kadar beceriksiz bir yankesici olurum. Bu el hareketini bir Yahudi yapmış olsaydı, o güzel saatin yerinde şimdi yeller eserdi. - - Ama sizi fazla rahatsız ettiğimi görüyorum, onun için izninizle sizden ayrılırken, saygıdeğer beyime yaptığımız büyük iyilik için, size ömür boyu

minnet duyacak bu Martin Krumm, üstün soylu şövalye çiftliğinin bol maaşlı kahyası.

YOLCU. Güle güle, güle güle!

MARTIN KRUMM. Yahudiler hakkında söylediklerimi hep hatırlayın. Topu birden Allahsız, hırsız takımı.

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Yolcu.

. Belki de bu herif, aptallığın yanında, ya da öyle görünse de, Yahudiler içinden çıkabilecek bir şeytandan daha iblisane biri. Bir Yahudi dolandırınca, dokuz defasından belki yedisinde bir Hıristiyan onu buna mecbur etmiştir. Çok sayıda Hıristiyan'ın bir Yahudi'ye adam gibi davrandığından kuşkuluyum: Kendilerine aynı biçimde karşılık verilince de, şaşırıyorlar? İki halk arasında dostluk ve içtenlik olması için, iki tarafın da buna katkıda bulunması gerek. Ama birinin inancına göre, öbürünü kovuşturmak nerdeyse hayırlı bir iş sayılırsa? O zaman -

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Yolcu, Christoph.

YOLCU. Sizi arayınca, bir saat aramak gerek.

CHRISTOPH. Şaka ediyorsunuz, beyim. Aynı anda birden fazla yerde olamam, değil mi? O yere bakmamanız, benim suçum mu? Beni her zaman, neredeysem, orada bulursunuz.

YOLCU. Demek öyle? Üstelik de sallanıyorsunuz? Şimdi anlıyorum, neden böyle anlamlı konuşuyorsunuz. Sabah sabah sarhoş olmanız şart mı?

CHRISTOPH. Daha doğru dürüst içmeye başlamadım bile, sarhoş olmaktan söz ediyorsunuz. Birkaç şişe iyisinden köy şarabı, birkaç kadeh konyakla bir de saray simidi dışında, namusum üzerine yemin ederim ki, ağzıma bir şey koymadım, tümüyle ayığım daha.

YOLCU. Oh! Yüzüne bakınca anlaşılıyor: Bir dost olarak öneririm, tayını ikiye katlayın.

CHRISTOPH. Mükemmel bir öneri! Emriniz olur ve itaatsizlik etmeyeceğimden emin olabilirsiniz. İşte gidiyorum, ne kadar itaatli olduğumu şimdi görürsünüz.

YOLCU. Aklınızı başınıza toplayın! Bunun yerine gidip atları eğerleyin ve eşyaları toplayın. Daha öğleden önce yola koyulmak istiyorum.

CHRISTOPH. Tayını ikiye katlamamı önermeniz şaka idiyse, şimdi ciddi misiniz, nereden bileyim? Bugün benimle eğlenir gibisiniz. Yoksa o genç bayan mı, böyle pürkeyif olmanızın nedeni? Oh, şirin mi şirin bir bebek. - Yalnızca biraz daha

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>

büyük, birazcık daha büyük olsa. Öyle değil mi, beyim? Kadın belli bir olgunluğa ermemişse, - -

YOLCU. Hadi yürüyün ve ne buyurduysam, onu yapın.

CHRISTOPH. Ciddileşiyorsunuz. Yine de üçüncü kez buyuruncaya kadar bekleyeceğim. Bu iş çok önemli. Aceleci davranmış olabilirsiniz. Bense, efendilerime düşünme payı bırakmaya hep alışkınımdır. İyi düşünün, nerdeyse el üstünde taşındığımız bir yeri bu kadar tez terketmek doğru mu? Daha dün geldik. Buranın beyine sonsuz hizmet gösterdik, karşılığında henüz bir akşam yemeğiyle bir kahvaltı gördük.

YOLCU. Kabalığınız dayanılmaz boyutta. Bir kez uşaklığa karar verince, daha az zahmet vermeye alışmalı insan.

CHRISTOPH. İyi, beyim! Siz ahlak dersi vermeye başladınız, bunun anlamı: Öfkeleniyorsunuz. Sakin olun, gidiyorum işte - - -

YOLCU. Siz az düşünmeye alışmış olmalısınız. Buradaki beye yaptığımız, karşılığında en ufak bir şey bekler görünürsek, iyilik olmaktan çıkar. Aslında buraya gelmeye bile kendimi kandırmamalıydım. Tanımadığımız birisine karşılıksız yardımcı olmak tek başına büyük bir keyif! Onun kendisi de, şimdi yüzümüze karşı göstermek zorunda kaldığı gönülborcundan çok daha fazla hayır dua edecekti aramızdan. Birini uzun boylu masraflı nezakete zorlarsanız, belki bizden gördüğü iyilikten daha fazla onu ekşiten bir karşılık vermiş olur. Birçok insan, yanibaşlarında kendilerine iyilik eden birini yük olarak görecektir kadar bozulmuştur. Onurları kırılmış gibi olurlar; - -

CHRISTOPH. Sizin felsefeniz, beyim, nefesinizi kesiyor. Pekâlâ! Benim de en az sizin kadar yüce gönüllü olduğumu göreceksiniz. Şimdi gidiyorum; bir çeyrek saat sonra binebilirsiniz.

BEŞİNCİ SAHNE

Yolcu, Kız.

YOLCU. Bu insana ben ne kadar az yüz veriyorsam, o da o kadar çok yüz­süzleşiyor.

KIZ. Bizi niçin bırakıp gidiyorsunuz, bey? Burada niçin böyle yalnızsınız? Aramızda bulunduğunuz bu kısacık zamanda, bizden usandınız mı? Buna üzülürüm. Ben herkesin hoşuna gitmeye çalışıyorum; özellikle sizin benden hoşlanmamanızı istemem.

YOLCU. Bağışlayın beni, hanım kız. Yalnızca uşağıma, yolculuk için hazır olmasını buyurmak istedim.

<https://www.facebook.com/groups/dijital.murekkep/>